

II

(Akty przyjęte na mocy Traktatów WE/Euratom, których publikacja nie jest obowiązkowa)

DECYZJE

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 13 kwietnia 2007 r.

w sprawie wdrażania programów nadzoru nad ptasią grypą u drobiu i dzikiego ptactwa w państwach członkowskich i zmieniająca decyzję 2004/450/WE

(notyfikowana jako dokument nr C(2007) 1554)

(2007/268/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Rady 90/424/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 24 ust. 2 akapit czwarty i art. 10,

uwzględniając dyrektywę Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającą dyrektywę 92/40/EWG ⁽²⁾, w szczególności jej art. 4 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Decyzja 90/424/EWG ustanawia procedury regulujące wkład finansowy Wspólnoty na rzecz programów zwalczania, kontroli i monitorowania chorób zwierzęcych.

(2) Decyzja 90/424/EWG, zmieniona decyzją 2006/53/WE ⁽³⁾, stanowi, że pomoc finansowa Wspólnoty może zostać udzielona państwom członkowskim na środki eliminowania zastosowane przez państwa członkowskie w celu zwalczania szczepów nisko zjadliwej grypy ptaków, które mogą mutować w wysoce zjadliwą grypę ptaków. Ponadto art. 24 ust. 2 decyzji

90/424/EWG stanowi, że państwa członkowskie co roku najpóźniej do dnia 30 kwietnia przedkładają Komisji roczne lub wieloletnie programy rozpoczynające się w kolejnym roku, na które chciałyby uzyskać wkład finansowy Wspólnoty.

(3) Dyrektywa Rady 92/40/EWG z dnia 19 maja 1992 r. wprowadzająca wspólnotowe środki zwalczania grypy drobiu ⁽⁴⁾ określa wspólnotowe środki zwalczania stosowane w przypadku wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków u drobiu. Niemniej dyrektywa nie przewiduje zwalczania nisko zjadliwej grypy ptaków podtypów H5 lub H7 ani systematycznego nadzoru nad obecnością tej choroby u drobiu i dzikiego ptactwa.

(4) Od 2002 r. państwa członkowskie wdrażają obowiązkowe badania na obecność ptasiej grypy u drobiu, przedkładając Komisji coroczne programy nadzoru, jak przewidziano w decyzjach Komisji 2002/649/WE ⁽⁵⁾, 2004/111/WE ⁽⁶⁾, 2005/464/WE ⁽⁷⁾ oraz 2006/101/WE ⁽⁸⁾.

(5) Dyrektywa Rady 2005/94/WE przewiduje niektóre środki zapobiegawcze związane z nadzorem nad grypą ptaków i jej wczesnym wykrywaniem. Ostateczny termin transpozycji tej dyrektywy przez państwa członkowskie upływa w dniu 1 lipca 2007 r. i wraz z tą datą przewidziano uchylenie dyrektywy 92/40/EWG.

⁽¹⁾ Dz.U. L 224 z 18.8.1990, str. 19. Decyzja zmieniona decyzją Rady 2006/965/WE (Dz.U. L 397 z 30.12.2006, str. 22).

⁽²⁾ Dz.U. L 10 z 14.1.2006, str. 16.

⁽³⁾ Dz.U. L 29 z 2.2.2006, str. 37.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 167 z 22.6.1992, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2006/104/WE (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, str. 352).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 213 z 9.8.2002, str. 38.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 32 z 5.2.2004, str. 20. Decyzja zmieniona decyzją 2004/615/WE (Dz.U. L 278 z 27.8.2004, str. 59).

⁽⁷⁾ Dz.U. L 164 z 24.6.2005, str. 52. Decyzja zmieniona decyzją 2005/726/WE (Dz.U. L 273 z 19.10.2005, str. 21).

⁽⁸⁾ Dz.U. L 46 z 16.2.2006, str. 40.

- (6) Wspólnotowe środki zwalczania grypy ptaków przewidziane w dyrektywie 2005/94/WE obejmują również ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków wywołane wirusami grypy ptaków podtypów H5 i H7 u drobiu. W celu wykrycia możliwego występowania tych wirusów w stadach drobiu państwa członkowskie mają wdrażać obowiązkowe programy nadzoru. Wspomniane środki zwalczania mają na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się nisko zjadliwej grypy ptaków podtypów H5 i H7, zanim rozpowszechnią się one wśród populacji drobiu domowego, aby tym sposobem móc zapobiec ryzyku mutacji w wysoce zjadliwą grypę ptaków o możliwych niszczyielskich skutkach.
- (7) Dyrektywa 2005/94/WE przewiduje również realizację programów nadzoru nad dzikim ptactwem w celu wzbogacenia wiedzy, na podstawie regularnie uaktualnianej oceny ryzyka, na temat zagrożeń pochodzących od dzikiego ptactwa związanych z wszelkimi występującymi u ptaków wirusami grypy pochodzącymi od ptaków.
- (8) Ważne jest dalsze rozszerzenie zasięgu działań w zakresie nadzoru z uwagi na ostatnie wydarzenia związane z szeroko rozprzestrzenionym występowaniem u dzikiego ptactwa w Europie wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1, uwzględniając przy tym wyniki badań przeprowadzonych w państwach członkowskich w latach 2003–2006, a także wyniki prac naukowych przeprowadzonych niedawno przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) ⁽¹⁾ we współpracy z Grupą ORNIS – grupą roboczą naukowców Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Komisji Europejskiej. Te organy będą kontynuowały swoje prace, której wyniki mogą prowadzić do kolejnych uaktualnień wiedzy.
- (9) Podczas wdrażania programów nadzoru nad dzikim ptactwem należy w pełni uwzględnić wymogi dyrektywy Rady 79/409/EWG ⁽²⁾ w sprawie ochrony i zachowania wszystkich gatunków dzikiego ptactwa występujących naturalnie we Wspólnocie.
- (10) W decyzji Komisji 2004/450/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającej standardowe wymagania w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów zwalczania, monitoringu i kontroli chorób zwierzęcych ⁽³⁾ ustanowiono standardowe wymagania w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów zwalczania, monitoringu i kontroli chorób zwierzęcych.
- (11) Ponieważ decyzja 90/424/EWG stanowi obecnie, że Wspólnota wnosi wkład finansowy w wydatki poniesione

przez państwa członkowskie na finansowanie krajowych programów zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt, łącznie z grypą ptaków, państwa członkowskie mogą przedkładać Komisji programy nadzoru nad ptasią grypą, dla których chciałyby uzyskać wkład finansowy Wspólnoty, najpóźniej do dnia 30 kwietnia każdego roku zgodnie z art. 24 ust. 2 decyzji 90/424/EWG. Decyzja 2004/450/WE powinna zostać zmieniona w celu ustanowienia standardowych wymagań w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów nadzoru nad ptasią grypą.

- (12) W związku z powyższym należy odpowiednio zmienić decyzję 2004/450/WE.
- (13) Środki, o których mowa w niniejszej decyzji, są zgodne z opinią Stałego Komitetu ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zatwierdzenie programów nadzoru nad ptasią grypą

Wprowadzanie programów nadzoru nad ptasią grypą u drobiu i dzikiego ptactwa w państwach członkowskich, zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2005/94/WE, jest zgodne z wytycznymi określonymi w załączniku I i II do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Zmiany decyzji 2004/450/WE

W decyzji 2004/450/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 dodaje się lit. c) w brzmieniu:

„c) w przypadku chorób zwierzęcych wymienionych w załączniku I część C przynajmniej informacje określone w załączniku IV.”;

- 2) w załączniku I dodaje się część C w brzmieniu:

„CZĘŚĆ C

Choroby, o których mowa w art. 1 lit. c)

Grypa ptaków”;

- 3) dodaje się nowy załącznik IV, którego treść jest zawarta w załączniku III do niniejszej decyzji.

⁽¹⁾ Opinia naukowa na temat ptaków migrujących i ich prawdopodobnej roli w rozprzestrzenianiu wysoce zjadliwej grypy ptaków („Migratory birds and their possible role in the spread of highly pathogenic avian influenza”) (EFSA, 12 maja 2006 r.) i jej uzupełnienie (11 grudnia 2006 r.).

⁽²⁾ Dz.U. L 103 z 25.4.1979, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2006/105/WE (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, str. 368).

⁽³⁾ Dz.U. L 155 z 30.4.2004, str. 90. Decyzja zmieniona decyzją 2006/282/WE (Dz.U. L 104 z 13.4.2006, str. 40).

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 13 kwietnia 2007 r.

W imieniu Komisji
Markos KYPRIANOU
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK I

Wytyczne w sprawie wprowadzania programów nadzoru nad ptasią grypą u drobiu i dzikiego ptactwa w państwach członkowskich**A. Cele, ogólne wymogi i kryteria nadzoru****A.1. Cele**

Nadzór serologiczny nad nisko zjadliwą grypą ptaków podtypów H5 lub H7 u drobiu ma na celu:

1. Wykrywanie bezobjawowych zakażeń nisko zjadliwą grypą ptaków podtypów H5 i H7 i tym sposobem wspomaganie systemów wczesnego wykrywania, a następnie zapobieganie możliwej mutacji tych wirusów w wysoce zjadliwą grypę ptaków.
2. Wykrywanie zakażeń nisko zjadliwą grypą ptaków podtypów H5 i H7 u specjalnie wybranych populacji drobiu o szczególnie narażonych na zakażenie z powodu systemu hodowli lub podatności konkretnych gatunków.
3. Przyczynianie się do wykazania, że dany kraj, region lub dane gospodarstwo mają status wolny od ptasiej grypy, która podlega zgłoszeniu w ramach międzynarodowego obrotu handlowego zgodnie z zasadami OIE.

A.2. Ogólne wymogi i kryteria

1. Pobieranie próbek trwa najpóźniej do dnia 31 grudnia roku realizacji programu. W odniesieniu do drobiu pobieranie próbek dla każdej kategorii drobiu obejmuje okres odpowiadający odnośnym okresom produkcyjnym.
2. W celu oszczędności środków zaleca się wykorzystanie pobranych próbek również do innych celów.
3. Badanie próbek odbywa się w krajowych laboratoriach ds. ptasiej grypy (KL) w państwach członkowskich bądź w innych laboratoriach upoważnionych przez właściwe władze i pozostających pod kontrolą KL.
4. Wszelkie wyniki badań (zarówno serologicznych, jak i wirusologicznych) przesyłane są do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Ptasiej Grypy (WLR) w celu sporządzenia zestawień. Należy zapewnić należyty przepływ informacji. WLR zapewnia wsparcie techniczne i przechowuje zwiększone zapasy odczynników diagnostycznych.
5. Wszystkie izolaty wirusów grypy ptaków są przekazywane do WLR zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym, chyba że przyznane zostanie odstępstwo zgodnie z rozdziałem V ust. 4 (Rozpoznanie różnicowe) podręcznika diagnostycznego ustanowionego w decyzji Komisji 2006/437/WE⁽¹⁾. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane i poddane standardowym badaniom charakterystyk (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.
6. Gdy jest to możliwe, KL przesyłają do WLR próbki pobrane od ptaków z rzędu blaszkodziobych z wynikiem pozytywnym na obecność H5 lub H7 w celu utworzenia archiwum ułatwiającego opracowywanie przyszłych badań.

B. Nadzór nad ptasią grypą u drobiu

1. Wszystkie wyniki pozytywne są wstecznie poddane badaniu w gospodarstwie, a wnioski z badania przedstawia się Komisji i WLR.
2. WLR dostarcza szczegółowe protokoły, które należy załączyć do materiałów przesyłanych do WLR, jak również tabele zgłoszeniowe do gromadzenia danych z nadzoru. W tabelach tych są wskazane metody badań stosowane przez laboratorium. Przedstawione tabele służą do przekazywania wyników w formie pojedynczego dokumentu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 237 z 31.8.2006, str. 1.

3. Próbkę krwi do badań serologicznych pobierane są od wszystkich gatunków drobiu, łącznie z hodowanymi na wolnym wybiegu, przynajmniej od pięciu do dziesięciu ptaków (oprócz kaczek, gęsi i przepiórek) z każdego gospodarstwa, oraz z różnych kurników, jeżeli jest ich więcej niż jeden w danym gospodarstwie. W przypadku większej liczby kurników należy odpowiednio zwiększyć wielkość próby dla każdego gospodarstwa. Zaleca się pobranie próbki od co najmniej pięciu ptaków z jednego kurnika.
4. Pobieranie próbek jest rozłożone na obszarze całego państwa członkowskiego, tak by próbki można było uznać za reprezentatywne dla całego państwa członkowskiego, biorąc pod uwagę:
- liczbę gospodarstw, z których pobierane są próbki (oprócz kaczek, gęsi i indyków); liczba ta jest określona w taki sposób, aby zapewnić wyłonienie przynajmniej jednego zakażonego gospodarstwa, jeżeli odsetek ich występowania wynosi co najmniej 5 %, przy 95 % przedziale pewności (patrz: tabela 1); oraz
 - liczbę ptaków, od których pobierane są próbki w każdym gospodarstwie; liczba ta jest określona w taki sposób, aby zapewnić 95 % prawdopodobieństwo wyłonienia co najmniej jednego zakażonego ptaka, jeżeli odsetek występowania seropozytywnych ptaków wynosi ≥ 30 %.
5. Na podstawie oceny ryzyka oraz konkretnej sytuacji w danym państwie członkowskim, podczas planowania pobierania próbek uwzględnia się następujące elementy:
- ukierunkowanie na rodzaje produkcji (chów na wolnym wybiegu, hodowla przyzagrodowa i stada domowe) i specyficzne dla nich ryzyko oraz uwzględnienie innych czynników, takich jak warstwy wielowiekowe, wykorzystanie wód powierzchniowych, stosunkowo dłuższy okres życia, obecność więcej niż jednego gatunku w gospodarstwie lub inne ważne czynniki;
 - określenie liczby gospodarstw zajmujących się hodowlą indyków, kaczek i gęsi, z których zostaną pobrane próbki, w sposób zapewniający wyłonienie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa, jeżeli odsetek ich występowania wynosi co najmniej 5 % przy 99 % przedziale pewności (patrz: tabela 2);
 - jeżeli w państwie członkowskim znajduje się znaczna liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą zwierzyny łownej, ptaków bezgrzebieniowych i przepiórek, są one włączone do programu. W odniesieniu do przepiórek badaniu poddawane są jedynie dorosłe zwierzęta reprodukcyjne (lub nioski);
 - okres pobierania próbek jest zgodny z produkcją sezonową. Jednakże w stosownych przypadkach pobieranie próbek może być dostosowane do innych określonych na poziomie lokalnym okresów, w których obecność innych żywicieli drobiowych w danym gospodarstwie mogłaby stwarzać większe ryzyko wprowadzenia choroby;
 - w przypadku większej liczby stad domowych można je również objąć nadzorem;
 - państwa członkowskie, które muszą pobierać próbki do badań pod kątem rzekomego pomoru drobiu celem utrzymania statusu kraju nieobjętego szczepieniem przeciwko tej chorobie zgodnie z decyzją 94/327/WE⁽¹⁾, mogą wykorzystać te próbki pobrane ze stad hodowlanych na potrzeby nadzoru w odniesieniu do przeciwciał H5/H7.

Tabela 1

Liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki dla każdej kategorii drobiu (oprócz gospodarstw zajmujących się hodowlą indyków, kaczek i gęsi)

Liczba gospodarstw dla każdej kategorii drobiu w każdym państwie członkowskim	Liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki
Do 34 EUR	Wszystkie
35–50	35
51–80	42
81–250	53
> 250	60

⁽¹⁾ Dz.U. L 146 z 11.6.1994, str. 17.

Tabela 2

Liczba gospodarstw w zajmujących się hodowlą indyków, kaczek i gęsi, z których należy pobrać próbki

Liczba gospodarstw w każdym państwie członkowskim	Liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki
Do 46 EUR	Wszystkie
47–60	47
61–100	59
101–350	80
> 350	90

C. Szczegółowe wymagania w zakresie wykrywania zakażeń podtypami H5 oraz H7 wirusa ptasiej grypy u kaczek, gęsi i przepiórek

1. Próbki krwi do badań serologicznych są w miarę możliwości pobierane od ptaków trzymanyh na zewnątrz na polach.
2. Z każdej wybranej hodowli pobiera się 40–50 próbek krwi do badań serologicznych.
3. W przypadku braku stad przeznaczonych do celów handlowych można nadzorować stada domowe.

D. Badania laboratoryjne

1. Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym dotyczącym grypy ptaków (decyzja 2006/437/WE) ustanawiającym procedury diagnostyczne mające na celu potwierdzenie choroby oraz rozpoznanie różnicowe ptasiej grypy (łącznie z badaniem serum z kaczek i gęsi poprzez test zahamowania hemaglutynacji (HI)).
2. Jeżeli jednak przewidywane są badania laboratoryjne nieokreślone w podręczniku diagnostycznym dotyczącym grypy ptaków ani nieopisane w podręczniku badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt lądowych OIE, wówczas państwa członkowskie w trakcie przedkładania swojego programu do zatwierdzenia przez Komisję dostarczają do WLR niezbędne dane potwierdzające.
3. Wszystkie pozytywne wyniki serologiczne są potwierdzane przez laboratoria krajowe ds. ptasiej grypy metodą zahamowania hemaglutynacji z użyciem wyznaczonych szczepów dostarczonych przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne ds. Ptasiej Grypy:

H5 a) wstępne badanie z użyciem Ostrich/Denmark/72420/96 (H5N2);

b) badanie wszystkich próbek pozytywnych za pomocą Duck/Denmark/64650/03 (H5N7) celem wyeliminowania reagującego przeciwciała N2.

H7 a) wstępne badanie z użyciem szczepu Turkey/England/647/77 (H7N7);

b) badanie wszystkich próbek pozytywnych za pomocą African Starling/983/79 (H7N1) celem wyeliminowania reagującego przeciwciała N7.

ZAŁĄCZNIK II

Wytyczne w sprawie wprowadzania programów nadzoru nad ptasią grypą u dzikiego ptactwa w państwach członkowskich**A. Cele, ogólne wymogi i kryteria dotyczące nadzoru****A1. Cele**

Nadzór wirusologiczny nad ptasią grypą u dzikiego ptactwa służy określeniu ryzyka wprowadzenia wirusów ptasiej grypy (nisko i wysoce zjadliwej) do drobiu domowego, poprzez:

- zapewnienie wczesnego wykrywania wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1, badając wzrost zachorowalności lub śmiertelności wśród dzikiego ptactwa, w szczególności wśród wybranych gatunków „podwyższonego ryzyka”;
- zwiększenie nadzoru nad żywym i padłym dzikim ptactwem w przypadku wykrycia u niego wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1 celem ustalenia, czy dzikie ptactwo innych gatunków może być nosicielem bezobjawowym lub „nosicielem pośrednim” (patrz: część E niniejszego załącznika);
- kontynuacja „podstawowego” nadzoru nad różnymi gatunkami żyjących na wolności ptaków wędrownych jako część ciągłego monitorowania wirusów nisko zjadliwej grypy ptaków. Próbkę pobiera się głównie od ptactwa z rzędu blaszkodziobych (ptactwo wodne) i siewkowych (ptactwo brzegowe i mewy), aby ocenić, czy nosi ono wirusy nisko zjadliwej grypy ptaków podtypu H5 i H7 (badanie to również wykryłoby, jeżeli występują, wirusy wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1 i inne wirusy wysoce zjadliwej grypy ptaków). Badaniu należy poddać zwłaszcza „gatunki podwyższonego ryzyka”.

A2. Ogólne wymogi i kryteria

1. Pobieranie próbek nie trwa najpóźniej do dnia 31 grudnia roku realizacji programu.
2. Badanie próbek odbywa się w krajowych laboratoriach ds. ptasiej grypy (KL) w państwach członkowskich bądź w innych laboratoriach upoważnionych przez właściwe władze i pozostających pod kontrolą KL.
3. Wszelkie wyniki badań są przesyłane do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Ptasiej Grypy (LWR) w celu sporządzenia zestawień. Należy zapewnić należyty przepływ informacji. WLR udziela wsparcia technicznego i przechowuje zwiększone zapasy odczynników diagnostycznych.
4. Wszystkie izolaty wirusów grypy ptaków występujące u dzikiego ptactwa są przekazywane do WLR zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym, chyba że przyznane zostanie odstępstwo zgodnie z ust. 4 rozdział V w ramach diagnostyki różnicowej określonej w podręczniku diagnostycznym dotyczącym grypy ptaków ustanowionym w decyzji 2006/437/WE. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane i poddane standardowym badaniom charakterystyk (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie ze wspomnianym podręcznikiem diagnostycznym.

B. Nadzór nad ptasią grypą u dzikiego ptactwa**Koncepcja i wdrożenie**

Do celów opracowania nadzoru, pomocy w określaniu gatunków i optymalizacji pobierania próbek zapewnia się ścisłą współpracę z epidemiologami oraz ornitologami i właściwym organem ds. ochrony przyrody. Nadzór należy tak opracować, aby przy wyborze badanych gatunków uwzględniać krajową sytuację pod względem dominacji gatunków oraz wielkości populacji ptaków. Podczas pobierania próbek należy uwzględniać sezonowość obrazów wędrówek, które mogą się różnić między państwami członkowskimi, sposoby zachowania się gatunków ptaków, jeśli chodzi o trasy wędrówek, główne siedliska, instynkt stadny i mieszanie się podczas przelotu, a także wyniki wcześniejszych programów nadzoru w latach 2003–2006. Ponadto grupa robocza ds. nadzorowania ptasiej grypy u dzikiego ptactwa, która natychmiast analizuje wszystkie nowe dane, będzie dbać o ciągły przegląd i informacje zwrotne.

W odniesieniu do wysoce zjadliwej grypy ptaków H5N1 należy uwzględnić wszystkie te czynniki, aby móc określić prawdopodobieństwo narażenia dzikiego ptactwa na zarażenie się od zakażonego drobiu i dzikiego ptactwa na obszarach wystąpienia tej choroby oraz prawdopodobieństwo kontaktu dzikiego ptactwa z drobiem domowym w systemach hodowli drobiu w poszczególnych państwach członkowskich.

Do oceny tego prawdopodobieństwa państwa członkowskie podczas lokalnej oceny ryzyka mogą wykorzystać drzewa decyzyjne i tabele zawarte w opinii EFSA ⁽¹⁾, które sporządzono we współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Środowiska Komisji Europejskiej, aby dzięki ścisłej współpracy państw członkowskich i wymianie poglądów między nimi umożliwić dostosowanie do zmieniającej się sytuacji.

Należy wspierać współpracę z instytucjami zajmującymi się ochroną/obserwacją ptaków i stacjami obrączkowania. Pobieranie próbek jest, w stosownych przypadkach, przeprowadzane pod nadzorem personelu tych grup/stacji, przez myśliwych lub inne osoby dysponujące wiedzą ornitologiczną.

1. **Bierny nadzór** nad chorym i padłym dzikim ptactwem koncentruje się przede wszystkim na:

- a) obszarach, na których występuje wzrost zachorowalności lub śmiertelności wśród dzikiego ptactwa;
- b) obszarach w pobliżu mórz, jezior i wód, na których znaleziono padłe ptaki, a zwłaszcza jeżeli obszary te znajdują się w pobliżu ferm drobiu;
- c) ptakach należących do zidentyfikowanych gatunków „podwyższonego ryzyka” wymienionych w części D i innym dzikim ptactwie żyjącym w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

2. Ponadto badania żywego i padłego dzikiego ptactwa na obszarach, gdzie wykryto przypadki H5N1, koncentrują się na:

- a) dzikim ptactwie lub drobiu w celu stwierdzenia możliwych nosicieli bezobjawowych;
- b) ptakach na obszarach, na których istnieją związki epidemiologiczne z wykrytymi przypadkami;
- c) ptakach, które mogą mieć bezpośrednią styczność z hodowlą drobiu (obszar zapowietrzony, obszar zagrożony i obszar B) i które mogłyby być „nosicielami pośrednimi”, zwłaszcza ptaki wymienione w części E.

3. **Czynny nadzór** nad żywymi i klinicznie zdrowymi/lub klinicznie chorymi, zranionymi lub upolowanymi ⁽²⁾ ptakami koncentruje się na:

- a) ptakach wędrownych z rzędu blaszkodziobych (ptactwo wodne) i siewkowych (ptactwo brzegowe i mewy);
- b) na obszarach zidentyfikowanych pod względem występowania dużej liczby ptaków wędrownych i na których dochodzi do mieszania różnych gatunków tych ptaków, a zwłaszcza na obszarach w pobliżu ferm drobiu;
- c) wyborze gatunków podwyższonego ryzyka ⁽³⁾.

Procedury pobierania próbek

1. Do badań wirusologicznych pobiera się wymazy z jamy ustno-gardłowej i z kloaki od pozornie zdrowych ptaków żyjących na wolności. Jeśli z jakiegokolwiek powodu pobranie wymazów z kloaki od żywych ptaków jest niemożliwe, można je zastąpić ostrożnie zebranymi próbkami świeżego kału. Niemniej należy zapewnić spójność pomiarową w przypadku mieszania się różnych gatunków ptaków.

⁽¹⁾ Opinia naukowa na temat ptaków migrujących i ich prawdopodobnej roli w rozprzestrzenianiu wysoce zjadliwej grypy ptaków („Migratory birds and their possible role in the spread of highly pathogenic avian influenza”) (EFSA, 12 maja 2006 r.).

⁽²⁾ Polowanie zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony i zachowania wszystkich gatunków dzikiego ptactwa, występujących w środowisku naturalnym.

⁽³⁾ Wyboru dokona Dyrekcja Generalna ds. Środowiska Komisji Europejskiej.

2. W celu wyodrębnienia wirusa i wykrycia molekularnego (PCR) pobiera się próbki z kloaki i tchawicy lub jamy ustno-gardłowej i/lub próbki tkanek (mózgu, serca, płuc, nerek i jelit) dzikich ptaków padłych lub zastrzelonych.
3. Należy zwrócić szczególną uwagę na przechowywanie i transport próbek. Wymazy muszą zostać natychmiast schłodzone lodem lub żelowymi wkładami chłodzącymi i dostarczone do laboratorium w jak najkrótszym czasie. Próbki nie powinny być zamrażane, chyba że jest to bezwzględnie konieczne. Jeżeli jest to możliwe, wymazy muszą być umieszczone (zanurzone całkowicie) w płynie z antybiotykami lub specjalnym środkiem do transportu wirusów. Umieszczenie próbek we wspomnianym środku podczas transportu jest nieodzownym i uzupełniającym działaniem i nie zastępuje schłodzenia. W razie braku takiego środka wymazy należy umieścić ponownie w pojemnikach i dostarczyć w postaci suchej. Jeżeli niemożliwe jest zagwarantowanie szybkiego przewiezienia do laboratorium w ciągu 48 godzin (środkiem transportu zapewniającym temperaturę 4 °C), próbki należy niezwłocznie zamrozić, przechować, a następnie przewieźć w suchym lodzie. Na przechowywanie i transport mogą wpływać różnorodne czynniki, zatem wybrana metoda musi być odpowiednia do zamierzonego celu.
4. Procedury pobierania próbek przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym dotyczącym grypy ptaków (decyzja 2006/437/WE) ustanawiającym procedury diagnostyczne służące do stwierdzenia oraz rozpoznania różnicowego grypy ptaków.

C. Badania laboratoryjne

1. Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym dotyczącym grypy ptaków (decyzja 2006/437/WE) ustanawiającym procedury diagnostyczne służące do stwierdzenia oraz rozpoznania różnicowego grypy ptaków.
2. Jeżeli jednak przewidywane są badania laboratoryjne nieokreślone w podręczniku diagnostycznym dotyczącym grypy ptaków ani nieopisane w podręczniku badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt lądowych OIE, wówczas państwa członkowskie, przedkładając swój program do zatwierdzenia przez Komisję, dostarczają do WLR niezbędne dane potwierdzające.
3. Wszystkie próbki pobrane podczas nadzorowania ptasiej grypy u dzikiego ptactwa są możliwie najszybciej poddane badaniu przy zastosowaniu technik molekularnych, jeżeli są dostępne, i zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym (decyzja 2006/437/WE). Badania technikami molekularnymi przeprowadzane są tylko w laboratoriach mogących zapewnić jakość i stosujących metody zatwierdzone przez WLR w odniesieniu do ptasiej grypy. Ponadto zastosowane metody prawdopodobnie pozwoliły na uzyskanie zadowalających wyników w ostatnich porównywalnych próbach pierścieniowych przeprowadzonych przez laboratoria krajowe. Zaleca się wstępne badanie przesiewowe metodą PCR dla genu M z szybkim przeprowadzeniem badań na pozytywną identyfikację w stosunku do H5 (w terminie dwóch tygodni), a w przypadku pozytywnego wyniku jak najszybciej należy przeprowadzić analizę miejsca rozszczipu w celu ustalenia, czy mamy do czynienia z motywem DNA wysoce zjadliwej grypy ptaków czy nisko zjadliwej grypy ptaków. Jeżeli zostanie potwierdzona obecność wysoce zjadliwej grypy ptaków H5, należy szybko przeprowadzić dodatkowe badania na określenie typu N (nawet jeżeli tym sposobem możliwe jest tylko wykluczenie N1).
4. W laboratorium można pobrać z tego samego miejsca i w tym samym czasie do 5 próbek od tego samego gatunku, jeżeli zapewniona jest możliwość powtórnego zidentyfikowania i zbadania pojedynczych próbek w przypadku uzyskania pozytywnego wyniku.
5. Nie stosuje się nadzoru serologicznego do badań nad ptasią grypą u dzikiego ptactwa, ponieważ przy pomocy metod serologicznych nie można rozróżnić pomiędzy wysoce i nisko zjadliwymi szczepami, a stwierdzenie obecności przeciwciał nie umożliwi stwierdzenia, w jakim miejscu dzikie ptactwo mogło się zarazić. Nadzór serologiczny może być jednak ważny podczas badania, u jakich gatunków ptaków osiadłych lub wędrownych występowanie wirusów H5/H7 jest lub było rozpowszechnione (lub endemiczne). Takie badania prowadzi się wyłącznie w specjalistycznych laboratoriach, używając starannie dobranego panelu przeciwciał zapewniających wykrycie specyficznych przeciwciał hemaglutyniny (tj. wyeliminowanie wszelkich zakłóceń ze specyficznymi przeciwciałami N).

D. Wykaz gatunków dzikiego ptactwa stanowiącego podwyższone ryzyko związane z ptasią grypą (*)

Nazwa zwyczajowa	Nazwa naukowa
Łabędź czarnodzioby	<i>Cygnus columbianus</i>
Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>
Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>
Gęsi	
Gęś krótkodzioba	<i>Anser brachyrhynchus</i>
Gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>
Gęś białoczarna (europejska rasa)	<i>Anser albifrons albifrons</i>
Gęś mała	<i>Anser erythropus</i>
Gęś gęgawa	<i>Anser anser</i>
Bernikla białolica	<i>Branta leucopsis</i>
Bernikla obroźna	<i>Branta bernicla</i>
Bernikla rdzawoszyja	<i>Branta ruficollis</i>
Bernikla kanadyjska	<i>Branta canadensis</i>
Kaczki	
Świstun	<i>Anas penelope</i>
Cyraneczka	<i>Anas crecca</i>
Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>
Rożeniec	<i>Anas acuta</i>
Cyranka	<i>Anas querquedula</i>
Płaskonos	<i>Anas clypeata</i>
Marmurka	<i>Marmaronetta angustirostris</i>
Hełmiatka	<i>Netta rufina</i>
Głowienka	<i>Aythya ferina</i>
Czernica	<i>Aythya fuligula</i>
Ptaki brodzące	
Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>
Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>
Rycyk	<i>Limosa limosa</i>
Batalion	<i>Philomachus pugnax</i>
Mewy	
Mewa śmieszka	<i>Larus ridibundus</i>
Mewa pospolita	<i>Larus canus</i>

(*) Powyższy wykaz nie jest wyczerpujący i służy jedynie wskazaniu gatunków wędrownych, które mogą stanowić wysokie ryzyko wprowadzenia ptasiej grypy do Wspólnoty, na podstawie ich tras wędrówek obejmujących obszary, na których u dzikiego ptactwa lub drobiu wystąpiła wysoce zjadliwa grypa ptaków H5N1. Wykaz ten opracowano na podstawie opinii naukowej na temat ptaków wędrownych i ich prawdopodobnej roli w rozprzestrzenianiu wysoce zjadliwej grypy ptaków („Migratory birds and their possible role in the spread of highly pathogenic avian influenza”), przyjętej dnia 12 maja 2006 r. przez panel ds. zdrowia i dobrostanu zwierząt Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), a także na podstawie prac przeprowadzonych przez Komitet ORNIS i wykonawców usług zleconych przez Dyрекcyję Generalną ds. Środowiska Komisji Europejskiej. Aktualizacja tego wykazu jest możliwa po udostępnieniu wyników dalszych badań naukowych i na podstawie oceny ryzyka przeprowadzonej przez organy krajowe z uwzględnieniem konkretnej sytuacji ornitologicznej.

E. Wykaz ptaków żyjących w sąsiedztwie drobiu domowego (**)

Nazwa zwyczajowa	Nazwa naukowa	Prawdopodobieństwo kontaktu z drobiem
Grupa 1. Gatunki nieodłącznie związane z produkcją drobiu w Europie		
Gęś domowa	<i>Anser anser domesticus</i>	Wysokie
Kaczka krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	Wysokie
Kaczka piżmowa	<i>Cairina moschata</i>	Wysokie
Gołąb miejski	<i>Columba livia</i>	Wysokie
Wróbel domowy	<i>Passer domesticus</i>	Wysokie
Grupa 2. Gatunki, które na północy Europy mogą występować na tym samym terenie rolnym co drób domowy		
Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	Niskie
Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	Średnie
Mewa śmieszka	<i>Larus ridibundus</i>	Wysokie
Mewa pospolita	<i>Larus canus</i>	Wysokie
Mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	Niskie
Gołąb grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	Wysokie
Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Wysokie
Bażant	<i>Phasianus colchicus</i>	Wysokie
Gatunki skowronka	<i>Alauda & Galerida spp.</i>	Niskie
Świergotki		Niskie
Pliszki		Średnie
Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>	Średnie
Droździk	<i>Turdus iliacus</i>	Średnie
Sroka	<i>Pica pica</i>	Wysokie
Kawka	<i>Corvus monedula</i>	Wysokie
Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	Średnie
Czarnowron	<i>Corvus corone</i>	Średnie
Kruk	<i>Corvus corax</i>	Niskie
Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Wysokie
Szpak jednobarwny	<i>Sturnus unicolor</i>	Wysokie
Wróbel domowy	<i>Passer domesticus</i>	Wysokie
Mazurek	<i>Passer montanus</i>	Wysokie
Ptaki z rodziny łuszczaków		Średnie
Trznadłe	<i>Miliaria, Emberiza spp.</i>	Średnie

Nazwa zwyczajowa	Nazwa naukowa	Prawdopodobieństwo kontaktu z drobiem
Grupa 3. Gatunki, które na północy Europy mogą występować na tych samych terenach podmokłych co domowe ptactwo wodne		
Czaple	<i>Egretta spp.</i>	Niskie
Czaple	<i>Ardea</i> i inne spp.	Średnie
Kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Średnie
Bocianowate	<i>Ciconia spp.</i>	Niskie
Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	Średnie
Gęś gęgawa	<i>Anser anser</i>	Średnie
Bernikla kanadyjska	<i>Branta canadensis</i>	Niskie
Kaczki	<i>Anas & Aythya spp.</i>	Niskie
Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	Wysokie
Łyska	<i>Fulica atra</i>	Średnie
Kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	Średnie

(**) Powyższy wykaz nie jest wyczerpujący i służy jedynie wskazaniu europejskich gatunków ptaków osiadłych lub niewędrownych, które żyją w pobliżu drobiu domowego (szczególnie w północno-zachodniej Europie) i które teoretycznie mogą przenosić wysoce zjadliwą grypę ptaków H5N1 od potencjalnie bezobjawowo zarażonego dzikiego ptactwa („nosicieli pośrednich”). Wykaz ten opracowano na podstawie opinii naukowej na temat ptaków wędrownych i ich prawdopodobnej roli w rozprzestrzenianiu wysoce zjadliwej grypy ptaków („Migratory birds and their possible role in the spread of highly pathogenic avian influenza”), przyjętej dnia 12 maja 2006 r. przez panel ds. zdrowia i dobrostanu zwierząt Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), a także na podstawie prac przeprowadzonych przez Komitet ORNIS i wykonawców usług zleconych przez Dyрекcję Generalną ds. Środowiska Komisji Europejskiej (DG ENV). Aktualizacja tego wykazu jest możliwa po udostępnieniu wyników dalszych badań naukowych. DG ENV zleciła w szczególności Wetland international i EURING dokonanie przeglądu, uaktualnienie i poszerzenie wstępnej analizy gatunków i obszarów podwyższonego ryzyka na tle wystąpienia ognisk H5N1 w Europie w 2006 r. oraz określenie innych gatunków ptaków wysokiego ryzyka, które mogłyby być „nosicielami pośrednimi” między dzikim ptactwem a drobiem i/lub ludźmi w różnych częściach Europy. Wyniki powinny być dostępne do końca czerwca 2007 r. (http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/avian_influenza/pdf/avian_influenza_report.pdf). Wynikiem tych prac powinien być bardziej wiarygodny wstępny wykaz gatunków podwyższonego ryzyka i ryzyka kontaktu z drobiem w UE, a tym samym bardziej ukierunkowane podejście do problemu.

ZAŁĄCZNIK III

„ZAŁĄCZNIK IV

Standardowe wymagania w zakresie przedkładania programów nadzoru nad ptasią grypą współfinansowanych przez Wspólnotę**1. Identyfikacja programu**

Państwo członkowskie:

Choroba:

Rok wdrożenia:

Oznaczenie referencyjne niniejszego dokumentu:

Kontakt (imię i nazwisko, telefon, faks, e-mail):

Wysłano do Komisji dnia:

2. Opis programu nadzoru nad drobiem2.1. *Cele, ogólne wymogi i kryteria*2.2. *Koncepcja i wdrożenie*

Tabela 2.2.1

Gospodarstwa ^(a) hodujące drób (oprócz kaczek i gęsi), z których należy pobrać próbki

Badanie serologiczne zgodnie z wytycznymi pkt B załącznika I do decyzji Komisji 2007/268/WE w odniesieniu do ferm brojlerów (wyłącznie w przypadku ryzyka)/tuczone indyki/kurczęta rozplodowe/indyki rozplodowe/kury nioski/kury nioski hodowane na wolnym wybiegu/ptaki bezgrzebieniowe/hodowane na fermach łowne ptactwo dzikie (bażanty, kuropatwy, przepiórki itd.)/»stada domowe«/inne [niepotrzebne skreślić]

PROSZĘ UŻYĆ JEDNEGO FORMULARZA DLA KAŻDEJ KATEGORII DROBIU

Kod NUTS (2) ^(b)	Łączna liczba gospodarstw ^(c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Liczba próbek na gospodarstwo	Łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
Razem					

^(a) Gospodarstwo oznacza odpowiednio stado lub fermę.

^(b) Położenie gospodarstwa pochodzenia. Jeżeli nie można użyć kodu Nuts 2, należy określić położenie w stopniach długości i szerokości geograficznej.

^(c) Łączna liczba gospodarstw jednej kategorii drobiu w danym regionie NUTS 2.

5. **Opis sytuacji epidemiologicznej choroby u dzikiego ptactwa w ostatnich pięciu latach**

5.1. *Środki objęte programem nadzoru nad dzikim ptactwem*

5.1.1. Wyznaczenie organu centralnego odpowiedzialnego za nadzór i koordynację działań zajmujących się wdrażaniem programu

5.1.2. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program zostanie wdrożony

5.1.3. Szacunkowe dane dotyczące lokalnej i/lub wędrownej populacji dzikiej zwierzyny

6. **Wprowadzone środki w zakresie powiadamiania o chorobie**

7. **Koszty**

7.1. *Szczegółowa analiza kosztów:*

7.1.1. Drób

7.1.2. Dzikie ptactwo

7.2. *Zestawienie kosztów*

7.2.1. Nadzór nad drobiem

Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Metody badania laboratoryjnego	Liczba testów do wykonania według danej metody	Koszt jednostkowy testów (według danej metody)	Koszt całkowity
Wstępne serologiczne badanie przesiewowe ^(a)			
Test zahamowania hemaglutynacji (HI) na obecność H5/H7 ^(b)			
Test izolacji wirusa			
Badanie PCR			
Inne środki, jakie mają być objęte	Wyszczególnić działania		
Kontrola wrywkowa			
Pozostałe			
Razem			

^(a) Określić badanie laboratoryjne, które należy zastosować.

^(b) Określić liczbę testów na obecność H5 i H7.

7.2.2. Nadzór nad dzikim ptactwem

Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Metody badania laboratoryjnego	Liczba testów do wykonania według danej metody	Koszt jednostkowy testów (według danej metody)	Koszt całkowity
Wstępne serologiczne badanie przesiewowe			
Test zahamowania hemaglutynacji (HI) na obecność H5/H7			
Test izolacji wirusa			
Badanie PCR			
Inne środki, jakie należy uwzględnić	Wyszczególnić działania		
Kontrola wrywkowa			
Pozostałe			
Razem			”